
DEEL 3.1

LANDBOUW

3.1. LANDBOUW

DOEL

- De leerlingen/cursisten begrijpen dat men gestart is met een Europees landbouwbeleid om ervoor te zorgen dat er voldoende voedsel was voor alle burgers
- De leerlingen/cursisten begrijpen dat Europa eerst meer geld gaf aan de boeren om méér te produceren. Nu legt Europa andere klemtonen. De boeren krijgen nu subsidies als ze minder produceren, op voorwaarde dat de kwaliteit van het voedsel beter is, of als ze nieuwe initiatieven nemen zoals bvb. landbouwtoerisme.

A. ACHTERGRONDINFORMATIE

---

1. Basistekst voor de docent

Eén van de domeinen waar de Europese landen het sterkst samenwerken en de meeste beslissingen door de EU worden genomen, is het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB).

Tijdens en na de Tweede Wereldoorlog was er honger in Europa. Iedereen beseftte dat een eigen voedselproductie van levensbelang was. In het EEG-verdrag van 1957 besloten de toenmalige Zes om dat meteen op ruime schaal aan te pakken en er dus een Europese materie van te maken. Ze wilden de strategisch belangrijke landbouwsector ook niet aan het spel van vraag en aanbod overlaten. Het Verdrag van Rome formuleerde vijf duidelijke doelstellingen:

- de productiviteit van de landbouw doen stijgen
- de landbouwers een redelijk inkomen verschaffen
- een stabiele markt creëren
- een veilige voedselvoorziening garanderen
- redelijke prijzen voor de consument verzekeren.

Om dat in praktijk te brengen, beloofde Europa de landbouwers onbeperkte verkoop tegen een gewaarborgde prijs. De landbouwers waren zeker dat hun oogst altijd zou verkocht worden. Exportsubsidies zorgden ervoor dat de Europese landbouwers hun (duurdere) producten op de (goedkopere) wereldmarkt kwijt konden. Omgekeerd zorgde Europa ervoor dat wie zijn landbouwproducten op de Europese markt wilde verkopen, een heffing moest betalen. Daardoor werden die producten duurder dan de Europese, waardoor ze moeilijker te verkopen waren. De Europese markt werd dus goed afgeschermd. De consument kreeg door dat systeem een hele waaier van goedkope Europese landbouwproducten in de supermarkt.

Het oorspronkelijke systeem van het GLB functioneerde heel goed. Vanaf de jaren zestig werd het als het ware het slachtoffer van zijn succes. Toen nam (door kunstmest, betere machines,...) de opbrengst per hectare enorm toe. De landbouwers bleven echter zo veel mogelijk produceren, want ze kregen toch een gewaarborgde prijs voor wat ze oogstten. De Europese consument kon het allemaal niet meer opkrijgen en ook de wereldmarkt was verzadigd. Het gevolg daarvan was dat de EG de overschotten moest opkopen en stockeren. Het was de tijd van de melkplassen en de boterbergen. Soms moesten grote hoeveelheden producten vernietigd worden. Het kostte de belastingbetaler handenvol geld.

Geleidelijk aan werd (en wordt) het GLB hervormd. Er kwam immers in Europa zelf veel kritiek op de manier van werken die tot overschotten leidde. De gesubsidieerde dumping van Europese landbouwproducten op de wereldmarkt en het afschermen van de eigen markt voor producten van buitenaf, wekt dan weer wrevel op bij de rest van de wereld. Vandaar dat het accent nu niet meer op de kwantiteit, maar wel op kwaliteit ligt. Via directe inkomenssteun vraagt de EU nu aandacht voor de plattelandsontwikkeling, een milieu- en diervriendelijke manier van produceren, kwaliteitszorg en voedselveiligheid.

Een grote uitdaging voor het landbouwbeleid was de toetreding van de nieuwe lidstaten in 2004 en 2007. In die landen werkt gemiddeld 15% van de bevolking in de landbouw. Dat is erg veel als je weet dat dat in de oude EU-lidstaten ongeveer 6% is. Om ervoor te zorgen dat het GLB financieel niet uit zijn voegen zou barsten, werd de subsidieregeling aangepast. De subsidies voor de boeren uit de oude lidstaten worden langzaam verminderd. De steun voor boeren uit de nieuwe lidstaten wordt slechts geleidelijk opgevoerd. Tegen 2014 geldt voor alle EU-boeren dezelfde regeling.

2. Toetsen van de kennis

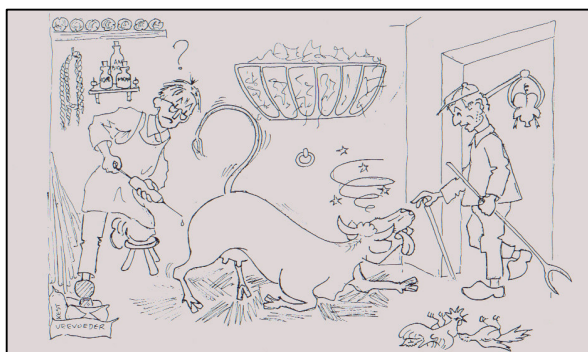
- Wat is jouw beeld van de landbouw? Ken je mensen die in de landbouw werken? Wat vertellen zij over hun job?
- Ken je campagnes om de landbouw te promoten?
- Zou je zelf graag landbouwer zijn? Waarom wel? Waarom niet?
- Is landbouwer een populair beroep in België? Is dit anders in andere Europese landen?
- Kan je enkele crisissen in de landbouw opsommen? Hebben die crisissen je beeld van de landbouw veranderd?
- Als je groenten, fruit of vlees eet, vraag je je dan af of die op een veilige manier gekweekt zijn?
- Wat zijn bioproducten?
- Eet je soms bioproducten? Waarom?
- Heb je al gehoord van hoevertoerisme? Ben je zelf al op vakantie geweest naar een boerderij? Ken je zo'n boerderij in je buurt?
- Kan je enkele typische landbouwproducten uit de andere Europese landen opnoemen? Welke zijn de typisch Belgische landbouwproducten?

B. OPDRACHTEN

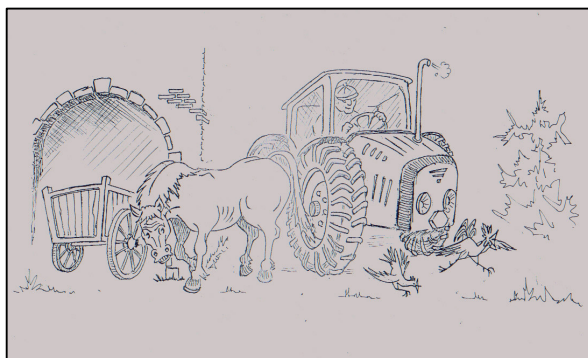
1. Basisopdracht

Opdracht 3.2: Waarom gaat er zoveel Europees geld naar landbouw?

Elk jaar geeft de Unie een pak geld uit aan landbouw. 45 miljard euro om precies te zijn. Waarom ze dat doet, verneem je door de tekeningen in de juiste volgorde te plaatsen. Kan je in je eigen woorden navertellen waarom de EU geld geeft aan de landbouw?

A. ... de kwaliteit van het voedsel daalt.

B. In de landbouw komen er grote, technische verbeteringen.

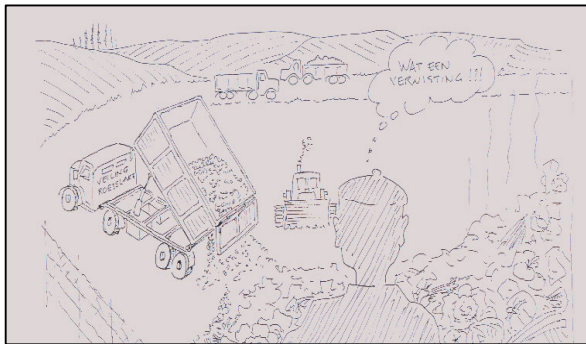
C. De EG belooft de landbouwers een goede prijs in ruil voor meer productie.

**D. Na WOII heerst in Europa
honger en armoede.**

**E. De EG steunt nu vooral
landbouwers die werken aan de
kwaliteit van hun producten en die
andere bronnen van inkomsten
zoeken.**

**F. Het gebruik van betere
machines, meststoffen, ... leidt
tot overschotten en ...**

**H. Na een tijd is er voldoende
voedsel tegen betaalbare
prijzen.**

2. Extra opdrachten

Opdracht 3.3: Juist/fout stellingen rond het Europese landbouwbeleid.

Zijn de volgende beweringen juist of fout?

1. De landbouw slurpt slechts een klein deel van het Europese geld op.	
2. De Europese landen werkten na de Tweede Wereldoorlog samen aan de landbouw om hongersnood te vermijden in Europa.	
3. De Europese Unie steunt vandaag vooral landbouwers die zoveel mogelijk produceren.	
4. De 'boterberg' en de 'melkplas' zijn voorbeelden van overschotten. Die overschotten kwamen er omdat de landbouwers te veel produceerden om zoveel mogelijk subsidies te krijgen.	
5. De Europese Unie vindt het nu belangrijk dat de landbouwproducten gezond zijn.	
6. De landbouwers in de nieuwe lidstaten krijgen geen Europese subsidies.	

Opdracht 3.4: Typische landbouwproducten uit de EU-lidstaten.

Schrijf naast elk product het land waarvan het een typisch product is.

Je kan kiezen uit: Griekenland, Hongarije, Frankrijk, België, Nederland, Portugal, Duitsland, Tsjechië, Malta en Ierland.

Fetakaas		Pils	
Witloof		Porto	
Champagne		Goudakaas	
Zuurkool		Goulash	
Whisky		Lampuki	

3. Geef je mening

- Vind je het goed dat de Europese Unie veel subsidies geeft aan de landbouw?
- Als de Europese Unie geen subsidies meer zou uitdelen aan de landbouw, wat zou er dan met de landbouw gebeuren? Zou er dan nog voldoende voedsel zijn voor iedereen in Europa?
- Moet de Unie vooral geld geven aan landbouwers die letten op de kwaliteit van hun voedsel of aan diegenen die veel produceren?
- Moeten bioproducten meer steun krijgen dan andere? Waarom wel of waarom niet?
- Als bioproducten even goedkoop (duur) zouden zijn als andere producten, voor welk product zou je dan kiezen?
- Vind je het zinvol dat de Europese Unie geld geeft aan campagnes over de landbouw? (Zoals bijvoorbeeld om bioproducten te promoten, om rundsvlees te promoten,...). Of zou de Europese Unie met dat geld beter de landbouwers zelf meer steunen?
- Wat vind je ervan dat de Europese Unie zijn markt afschermt voor landbouwproducten uit de Derde Wereld? Vind je dit eerlijk tegenover de landbouwers daar?

4. ICT-opdrachten

- Op www.hoevetoerisme.be vind je een overzicht van alle plattelandshoeven.
  - Zoek op of er een plattelandshoeve is in de buurt van jouw huis.
  - Welke activiteiten kan je zoal doen op zo'n hoeve?
  - Wat betekenen 4 klavers op een bordje aan de plattelandshoeve?
- Zoek op de website www.bioforum.be wat het *biogarantielabel* is.
- Ga eens kijken op de volgende website: www.west-vlaanderen.be/leader.
  - Wat is Leader+?
  - Geef twee voorbeelden van Leader+-projecten in West-Vlaanderen.
  - Wat bedoelt men met "stimulatie van de verbreding in de landbouw"?

C. OPLOSSINGEN

Opdracht 3.2: Waarom gaat er zoveel Europees geld naar landbouw?

D - C - H - B - F - A - E

Opdracht 3.3: Juist/fout stellingen rond het Europese landbouwbeleid.

1. Fout: zowat 34% van het Europese budget gaat naar de landbouw.
2. Juist.
3. Fout. Men let vooral op de kwaliteit van de producten.
4. Juist.
5. Juist.
6. Fout. De landbouwers uit de twaalf nieuwe lidstaten kregen bij hun toetreding één vierde van de subsidies die de landbouwers hier krijgen. De subsidies voor boeren uit de "nieuwe" lidstaten worden stelselmatig opgetrokken, die van de landbouwers uit de "oude" lidstaten worden afgebouwd. Vanaf 2014 krijgen alle EU-landbouwers evenveel subsidies.

Opdracht 3.4: Typische landbouwproducten uit de EU-lidstaten.

Fetakaas	Griekenland	Pils	Tsjechië
Witloof	België	Porto	Portugal
Champagne	Frankrijk	Goudakaas	Nederland
Zuurkool	Duitsland	Goulash	Hongarije
Whisky	Ierland	Lampuki	Malta

Lampuki: soort witte vis die enkel op Malta voorkomt.

D. DOE-MOGELIJKHEDEN

- Nodig een spreker uit.
  - GAIA
Paleizenstraat 90
1030 Brussel
02/ 245 29 50 fax: 02/ 215 09 43
info@gaia.be
  - Boerenbond
Minderbroederstraat 8
3000 Leuven
016/ 24 20 54 fax: 016/ 24 21 03
infodoc@boerenbond.be
www.boerenbond.be
  - vzw Plattelandsontwikkeling
Nieuwevaart 117
9000 Gent
09/ 233 51 51
platteland@skynet.be

- vzw Plattelandstoerisme
www.hoevetoerisme.be
www.onthaalopdeboerderij.be
- Bezoek een veiling. Bijvoorbeeld:
  - www.veilinghaspengouw.be
  - www.veilinghoogstraten.be
  - www.veilingborgloon.be
  - www.reo.be (Roeselare)
  - www.mechelseveilingen.be
- Breng een bezoek aan de supermarkt. Maak een vergelijkende studie van de te verkrijgen landbouwproducten: Vind je veel Belgische producten? Uit welke landen komen de meeste producten? En wat met bioproducten? Vind je het biogarantielabel terug op sommige producten?
- Breng een bezoek aan een bioboerderij. Hier vind je een lijstje met boerderijen die groepen ontvangen na een telefonische afspraak.
  - 't Bioschuurke. Danny Billens, Warandestraat 26, 1755 Oetingen
tel. 054/56.84.25 - fax 054/56.84.35
  - Het Ranke Riet. Antoon Devreese, Oostvleterenstraat 9, 8647 Lo-Reninge
tel. 057/40.00.41
  - De Dobbelhoeve. Magda, Jef en Hern De Meutter, Goorstraat 43, 2970 Schilde
tel. 03/383.07.82 - fax 03/385.27.46
  - Luc Pauwels, Kruisstraat 2B, 1740 Ternat
tel. 02/582.33.80 - fax 02/582.33.80
  - Luc Dekens, Peverstraat 14-16, 1755 Kester-Gooik
tel. 054/56.60.53 - fax 054/56.60.53
  - Joris Willems, Groesaard 1, 2275 Poederlee
tel. 014/55.51.29 - fax 014/55.51.29
  - Geert Van Laere, Zandvoortstraat 10, 9200 Grimbergen
tel. 0486/51.85.10